

การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล ในโรงเรียนน้ำจิตต์น้ำใจ (นามสมมุติ)

Analysis of Preschool Teachers' Organizing Mix-age Learning and Teaching in Namjitnamjai Kindergarten (Pseudonym)

อัจฉรา สิริกมลศิลป์¹ และ ศศิลักษณ์ ขยันกิจ^{2*}

Ajchara Sirikamonsilp¹ and Sasilak Khanyankij^{2*}

บทคัดย่อ

การครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล ใน 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการ การจัดการชั้นเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประชากร คือ ครูอนุบาล จำนวน 26 คน ในโรงเรียนน้ำจิตต์น้ำใจ (นามสมมุติ) การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติของครูอนุบาลในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูอนุบาลจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.63$) และด้านการจัดการชั้นเรียน ($\mu = 4.61$) ส่วนด้านการเตรียมการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$) ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านการวางแผน พบว่า ครูวางแผนจัดตารางกิจกรรมสำหรับเด็กแต่ละระดับอายุอย่างเป็นระบบและยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ด้านการจัดการชั้นเรียน พบว่า ห้องเรียนมีการจัดพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน เด็กทุกวัยใช้เรียนรู้ร่วมกันได้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบคละอายุ สร้างโอกาส ให้อิสระในการเรียนรู้แก่เด็ก

คำสำคัญ : การจัดประสบการณ์เรียนรู้, คละอายุ

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: a.sirikamonsilp@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: sasilak.k@chula.ac.th

* Corresponding author

Abstract

The purpose of this research was to analyze the mixed-age learning experience of kindergarten teachers in three aspects: preparation, class managements and organizing learning activities. The population consisted of 26 kindergarten teachers in Namjitnamjai School (pseudonym). This research was a survey research collecting both qualitative and quantitative data. The research tools were questionnaires and interview forms. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that the practice of kindergarten teachers organizing mixed-age learning experiences in three aspects and overall, each was at a high level ($\mu = 4.47$). Considering each aspect, it was found that the age-mixed learning experiences of kindergarten teachers were at the highest level in 2 aspects, namely, learning activities ($\mu = 4.63$) and classroom management ($\mu = 4.61$). The average performance score was at a high level ($\mu = 4.18$). The qualitative data on planning revealed that teachers planned to organize activities for each age level in a systematic and flexible way to adjust according to the situation. In terms of classroom management, it was found that the classrooms were allocated spaces in proportion so that children of all ages could learn together during learning activities. Teachers must have knowledge and understanding in the management of mixed-age teaching, create opportunities, and give children freedom in learning.

Keywords: organizing learning and teaching, mix-age

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนแบบคละอายุเป็นรูปแบบหนึ่งในแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีการดำเนินการจัดชั้นเรียนให้กับผู้เรียนมีความแตกต่างของระดับอายุมาเรียนร่วมกันภายในห้องเรียนเดียวกัน ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กทุกวัยที่อยู่ในห้องเรียน โดยแนวคิดที่สำคัญของจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบคละอายุสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในแบบครอบครัว เหมือนกับพ่อแม่ดูแลลูก พี่ดูแลน้อง น้องมีพี่เป็นแบบอย่าง ในห้องเรียนคละอายุต้องอาศัยหลักการอยู่ร่วมกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการเรียนรู้ เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากผู้อื่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบคละอายุอย่างมีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัย ทักษะและเจตคติในการจัดการเรียนรู้แบบคละอายุ ความยืดหยุ่นในการปรับการเรียนการสอน รวมทั้งระบบการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

โรงเรียนน้ำจิตต์น้ำใจ จัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษา คือ การให้การศึกษาที่ช่วยสนับสนุนให้เด็กค้นพบตัวเองจากธรรมชาติในการเรียนรู้ และช่วยนำทางให้เด็กประสบความสำเร็จได้ตามศักยภาพของตน มีความสุขในการเรียนรู้ บูรณาการกับชีวิต รักในการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากผู้อื่นและเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ปัจจุบันโรงเรียนน้ำจิตต์น้ำใจมีการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาจากรูปแบบบูรณาการตามระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลปีที่ 3 มาเป็นการจัดการศึกษาแบบชั้นคละหรือคละอายุ โดยนำเด็กทั้ง 3 ระดับชั้นมาเรียนร่วมกันภายใน 1 ห้องเรียน จุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลง

เริ่มจากนโยบายของสถานศึกษาที่มีความต้องการเตรียมพื้นฐานที่มั่นคงทางใจให้แก่เด็กปฐมวัยและเล็งเห็นว่าเมื่อเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีผู้เรียนหลายวัยจะได้เรียนรู้และรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความแตกต่างได้ใช้ชีวิตและค้นพบวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ด้วยความหมาย ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบคละอายุตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กนี้จะช่วยให้เด็กมีความพร้อมสู่การใช้ชีวิตในอนาคต การเปลี่ยนแปลงนโยบายของโรงเรียนนำมาสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของครูอนุบาลซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การทำวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้สภาพของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาลในโรงเรียนนำจิตต์น้ำใจ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการจัดการชั้นเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รูปแบบเชิงประจักษ์ของการสอนแบบคละอายุของ Smit and Engeli (2015) และการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนสำหรับการสอนหลายระดับชั้นของ Kyne (2007) เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งพบว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาลมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการ การจัดการชั้นเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (ตาราง 1) ดังนี้

ตาราง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

องค์ประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แบบคละอายุของครูอนุบาล	องค์ประกอบรอง
1. ด้านการเตรียมการ	1.1 การวางแผน 1.2 การจัดตารางกิจกรรม 1.3 การสื่อสารกับผู้ปกครอง
2. ด้านการจัดการชั้นเรียน	2.1 การจัดการชั้นเรียนทางกายภาพ 2.2 การจัดการชั้นเรียนทางสังคม
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.1 การเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่าง ระดับอายุ 3.2 การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย 3.3 การประเมิน

2. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูอนุบาลที่จัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุในโรงเรียนนำจิตต์น้ำใจ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น ครูผู้ช่วย ครูกิจกรรมพิเศษ และครูในโครงการ Individual Education Plan (IEP) จำนวนทั้งหมด 26 คน ผู้ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ได้แก่ ครูประจำชั้น ครูผู้ช่วย ครูกิจกรรมพิเศษ และครูในโครงการ Individual Education Plan (IEP) จำนวน 10 คน ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง คือ ครูจากแต่ละกลุ่มที่ได้ผลคะแนนสูงสุดและต่ำสุดของแบบสอบถาม กรณีที่ได้คะแนนเท่ากัน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งหมด

3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามครู เรื่อง การจัดประสบการณ์เรียนรู้คละอายุของครูอนุบาล ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน ประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นอนุบาล และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุระดับอนุบาล

ตอนที่ 2 การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล ใน 3 ด้าน จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการเตรียมการ จำนวน 9 ข้อ ด้านการจัดการชั้นเรียน จำนวน 6 ข้อ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ โดยกำหนดความหมายมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง สอดคล้องกับการปฏิบัติมากที่สุด 4 หมายถึง สอดคล้องกับการปฏิบัติมาก 3 หมายถึง สอดคล้องกับการปฏิบัติปานกลาง 2 หมายถึง สอดคล้องกับการปฏิบัติน้อย 1 หมายถึง สอดคล้องกับการปฏิบัติน้อยที่สุด นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าเฉลี่ยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .80 และมีการหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .89

3.2 แบบสัมภาษณ์ครู เรื่อง การจัดประสบการณ์เรียนรู้คละอายุของครูอนุบาล ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน และประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นอนุบาล และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล

ตอนที่ 2 แนวสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาลใน 3 ด้าน จำนวน 14 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการเตรียมการ จำนวน 3 ข้อ ด้านการจัดการชั้นเรียน

จำนวน 5 ข้อ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าเฉลี่ยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำจืดตื้นน้ำใจ เพื่อขอความร่วมมือการเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ (Google form) โดยผู้วิจัยได้รับการตอบกลับ จำนวน 26 ฉบับ โดยมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคลตามการนัดหมาย จำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยการสัมภาษณ์รายบุคคล คนละ 30 นาที ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ทั้งหมด 7 วัน

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง แปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51–5.00 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51–4.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.51–3.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51–2.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00–1.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

5.2 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำแบบมาวิเคราะห์ โดยการนับความถี่และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาลในโรงเรียนน้ำจืดตื้นน้ำใจ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีอายุ 31–40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.62 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.38 จบการศึกษาด้านวิชาชีพการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.92 ครูส่วนใหญ่สอนในตำแหน่งครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 34.62 มีจำนวนเด็กที่อยู่ในความดูแลในชั้นเรียนคละอายุจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 มีประสบการณ์สอนส่วนใหญ่ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50 ผลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม พบว่า โดยส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 83.33 ผลจากแบบ

สัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากห้องเรียนอายุเดียวมาเป็นห้องเรียนแบบคละอายุ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า การเปลี่ยนแปลงส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพราะเป็นการช่วยเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็ก 3 ระดับอายุที่อยู่ในห้องเรียนเดียวกัน สร้างโอกาสให้เด็กพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพที่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตอย่างเป็นธรรมชาติ การจัดประสบการณ์แบบคละอายุทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากผู้อื่นตามความเหมาะสมในการทำกิจกรรมและเป้าหมายของการเรียนรู้นั้น ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กทุกช่วงวัย พร้อมเปิดรับกับความเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเองในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ ครูบางส่วนมีความเห็นว่า ครูมีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นและต้องการดูแลเด็กทั้ง 3 ระดับอายุให้ทั่วถึงมากกว่าเดิม

2. การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล พบว่า โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาลในระดับมากที่สุดอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการชั้นเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ($\mu = 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการจัดการชั้นเรียน ($\mu = 4.61$) และด้านการเตรียมการ ($\mu = 4.18$) ตามลำดับ รายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมการ ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย พบว่า การวางแผน มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($\mu = 4.44$) รองลงมาคือ การจัดตารางกิจกรรม ($\mu = 4.31$) และการสื่อสารกับผู้ปกครอง ($\mu = 3.79$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย สรุปได้ดังนี้

2.1.1 การวางแผน ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนในระดับสูงสุด คือ การกำหนดเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมแตกต่างกันตามระดับความสามารถของเด็ก ($\mu = 4.62$) รองลงมาคือ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามอายุที่แตกต่างกันของเด็ก ($\mu = 4.42$) และการจัดระเบียบงานสอนจากใหญ่ไปย่อย ได้แก่ รายปี รายเทอม รายสัปดาห์และรายวัน ($\mu = 4.27$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้เป็นรายเทอม รายสัปดาห์และรายวันล่วงหน้า รวมทั้งมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามสถานการณ์ (5 คน) ครูวางแผนการสอน กำหนดเนื้อหา กิจกรรม จัดเตรียมสื่อและมีการประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญและเหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย เพื่อช่วยให้การจัดประสบการณ์เรียนรู้ของครูมีความชัดเจนมากขึ้น (4 คน) ซึ่งจะทำให้ครูได้สังเกตและสามารถประเมินเด็กได้ตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมได้ (1 คน)

2.1.2 การจัดตารางกิจกรรม ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ การยืดหยุ่นเวลาในการทำกิจกรรมตามความสามารถและความต้องการของเด็กเพื่อให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\mu = 4.54$) รองลงมาคือ การบริหารจัดการเวลาให้สามารถจัดการเรียนการสอนกับเด็กแต่ละกลุ่มอายุ

ได้อย่างทั่วถึง ($\mu = 4.31$) และการกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันของเด็กแต่ละวัยให้มีความแตกต่างกัน ($\mu = 4.08$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูมีการจัดการตารางเวลาของกิจกรรมสำหรับเด็กแต่ละระดับอายุที่อยู่ในห้องเรียนเดียวกันและอยู่ในช่วงเวลาเดียวกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้พื้นที่ของห้องเรียนอย่างเหมาะสม (5 คน) อีกทั้งมีการจัดการตารางกิจกรรมแบบจับคู่ห้องเรียนและจัดกลุ่มเด็กตามระดับอายุที่ช่วยเอื้อต่อการจัดการพื้นที่ในการทำกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ (3 คน) นอกจากนี้ ครูมีการจัดการตารางกิจกรรมแบบเวียนหมุนในห้องเรียน เพื่อช่วยให้เด็กแต่ละระดับอายุทำกิจกรรมกลุ่มในพื้นที่ร่วมกันได้ (2 คน)

2.1.3 การสื่อสารกับผู้ปกครอง ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของลูก เช่น การใช้เวลาว่างร่วมกัน การสนับสนุนกิจกรรมจากทางโรงเรียน ($\mu = 4.08$) รองลงมาคือ การให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละอายุ ($\mu = 3.77$) และการพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนแบบคละอายุ เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหา ($\mu = 3.54$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูและโรงเรียนสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองโดยการบอกถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุกับเด็กปฐมวัย หากพบว่าเด็กเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนรู้ ครูและทางโรงเรียนจะมีการสื่อสารแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกันทันที (5 คน) ครูมีการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของบุตรหลานเกี่ยวกับการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี (2 คน) อีกทั้งครูมีการจัดการประชุมผู้ปกครองทั้งแบบรายครอบครัวและการประชุมรวมของโรงเรียนทุกภาคการศึกษา (2 คน) การสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านสมุดบันทึกประจำตัวเด็กทุกสัปดาห์ ซึ่งช่วยให้ครูและผู้ปกครองได้เรียนรู้เรื่องราวของตัวเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียน (1 คน)

2.2 ด้านการจัดการชั้นเรียน ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยพบว่า การจัดการชั้นเรียนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($\mu = 4.67$) รองลงมาคือ การจัดการจัดการชั้นเรียนทางกายภาพ ($\mu = 4.55$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อย สรุปได้ดังนี้

2.2.1 การจัดการชั้นเรียนทางกายภาพ ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ ($\mu = 4.62$) รองลงมาคือ การจัดพื้นที่การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ โดยมีพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น รายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ ($\mu = 4.54$) และการจัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้เป็นหมวดหมู่ เด็กแต่ละกลุ่มอายุสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างสะดวก ($\mu = 4.50$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูกล่าวถึงห้องเรียนว่า มีการจัดสรรและจัดแบ่งพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน เด็กทุกวัยสามารถเข้าไปใช้พื้นที่ร่วมกันได้ (5 คน) ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กทุกช่วงวัยเข้าไปเรียนรู้ หรือเวียนมุมได้อย่างอิสระตามความสนใจ (3 คน) และห้องเรียนต้องสะอาด มีพื้นที่โล่งเพื่อให้เด็กแต่ละกลุ่มมีความสะดวกในการทำกิจกรรม (2 คน) ส่วนประเด็นการเลือกใช้สื่อ ทรัพยากร พื้นที่ แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเด็กแต่ละกลุ่มอายุนั้น พบว่า ครูมีการเลือกและจัดสรรการใช้สื่อและพื้นที่ให้เหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม เพื่อช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ (4 คน) เด็กแต่ละกลุ่มอายุมีการหมุนเวียนในการใช้สื่อหรือพื้นที่ สลับกันทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อลดความแออัดการอยู่ร่วมกันในห้องเรียน (3 คน) และครูต้องเลือกใช้สื่อให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งครูควรเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้เลือกใช้สื่อในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (2 คน) และในประเด็นของข้อจำกัดของการเลือกสถานที่หรือสื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้แบบคละอายุ พบว่า ครูไม่มีข้อจำกัดของการเลือกสถานที่หรือสื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้แบบคละอายุ เนื่องจากสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งพื้นที่ทั้งในและนอกห้องเรียนมีความพร้อมและเพียงพอต่อการจัดสรรในการใช้ร่วมกัน (7 คน) ครูต้องมีการตกลงจัดสรรและแบ่งปันเพื่อหมุนเวียนกันใช้ (2 คน) และครูต้องมีความรู้และความเข้าใจว่า เด็กแต่ละคน แต่ละระดับอายุที่อยู่ในความดูแลของตนเอง มีพัฒนาการและความสามารถในการเรียนรู้ในระดับไหน เพื่อจะสามารถเลือกสถานที่หรือสื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้แบบคละอายุได้อย่างเหมาะสม (1 คน)

2.2.2 การจัดการชั้นเรียนทางสังคม ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุด คือ การใช้วิธีการเสริมแรงบวก เพื่อให้เด็กสนใจอยากเรียนรู้และมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม เช่น เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย แสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังเรียนรู้และชื่นชมในสิ่งที่เด็กนำเสนอ ($\mu = 4.88$) รองลงมาคือ การสร้างบรรยากาศทางบวกให้เด็กแต่ละกลุ่มอายุรู้สึกไว้วางใจกัน เกิดการช่วยเหลือกันและกันในห้องเรียน เช่น พี่ช่วยเหลือน้อง น้องรับฟังพี่ ($\mu = 4.81$) และการสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน โดยเด็กแต่ละกลุ่มอายุมีโอกาสสร้างข้อตกลงนั้น ๆ ($\mu = 4.31$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า บรรยากาศห้องเรียนคละอายุเปรียบเสมือนบ้านที่มีความอบอุ่น ปลอดภัย เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันแบบพี่น้อง มีความอ่อนโยนระหว่างกัน (5 คน) ครูเห็นการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (2 คน) ห้องเรียนคละอายุเหมือนการมีชีวิตจริงแบบครอบครัว พี่ช่วยดูแลน้อง น้องมีพี่เป็นแบบอย่าง ครูเปรียบเสมือนพ่อและแม่ที่คอยดูแลลูกมอบความรักและความปรารถนาดี (2 คน) และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในสังคมขนาดเล็กที่อยู่ร่วมกัน (1 คน) ในประเด็นของเทคนิคการจัดการชั้นเรียนเพื่อให้เด็กแต่ละวัยสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูเลือกใช้คำพูดและแสดงออกในเชิงบวกให้เด็กรับรู้ ว่า ครูกำลังชื่นชมกับสิ่งที่เด็กกำลังปฏิบัติหรือให้ความร่วมมืออยู่ (2 คน) ครูเล่นเรียนรู้และลงมือทำไปพร้อมกับเด็ก (2 คน) ครูและเด็กร่วมกันสร้างกติกาของการอยู่ร่วมและทำกิจกรรมด้วยกัน (1 คน) ครูเป็นแบบอย่างที่ดี มีความ

กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมนำพาความสนุกในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก (2 คน) ครูมีความยืดหยุ่นในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่เด็ก วางใจเป็นกลางและไม่เข้าไปตัดสินการเรียนรู้ของเด็ก (1 คน)

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย พบว่า การเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างกันแต่ละระดับอายุ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($\mu = 4.73$) รองลงมาคือ การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย ($\mu = 4.61$) และการประเมิน ($\mu = 4.50$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า

2.3.1 การเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างกันแต่ละระดับอายุ ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ การปรับความยากง่ายของกิจกรรมเพื่อให้เด็กแต่ละกลุ่มอายุและแต่ละกลุ่มความสามารถให้เกิดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จกับกิจกรรม ($\mu = 4.81$) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมให้มีความยากง่ายตามกลุ่มอายุของเด็กในชั้นเรียน ($\mu = 4.73$) และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ เช่น เด็กเรียนรู้ในเรื่องเดียวกัน แต่มีลำดับขั้นตอนหรือรายละเอียดในการทำกิจกรรมที่ต่างกัน ($\mu = 4.65$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อเด็กในแต่ละช่วงอายุตามระดับพัฒนาการและความสามารถของเด็ก (4 คน) ครูต้องจัดการเรียนการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ ลำดับความยากง่ายของกิจกรรมเพื่อตอบสนองการเรียนรู้เด็กแต่ละระดับอายุในห้องเรียนอย่างทั่วถึง (3 คน) และครูมีความยืดหยุ่นในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่เด็ก (3 คน) ในประเด็นของการใช้วิธีการสอนเด็กที่มีความแตกต่างกัน พบว่า ครู มีความรู้ความเข้าใจการวางแผนการเรียนการสอนแบบละเอียด เช่น การตั้งเป้าหมายพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะให้เด็กแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างในการเรียนรู้ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร รวมถึงมีการประเมินผลเด็กเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน (7 คน) และครูสร้างโอกาสและเปิดโอกาสในการเรียนรู้แก่เด็กแต่ละระดับอายุอย่างทั่วถึงกันทั้งห้องเรียน (3 คน)

2.3.2 การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ การใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับชั้นเรียนแต่ละอายุ เช่น การให้อิสระเด็กค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดกลุ่มย่อย การสอนชั้นรวม การจัดกิจกรรมเวียนฐานอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.73$) รองลงมาคือ การปรับเปลี่ยนการตอบสนองต่อเด็กแต่ละบุคคลตามความสามารถและความถนัด ($\mu = 4.69$) และการจัดกลุ่มย่อยแบบละความสามารถหรือละอายุ เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากกันและกันและช่วยเหลือกัน ($\mu = 4.58$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูมีความเชื่อว่าเด็กสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพียงแค่ครูจัดเตรียมกิจกรรมไว้ให้พร้อมและเฝ้าสังเกตการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น (4 คน) ครูเปิดโอกาสและให้อิสระกับเด็กในการเรียนรู้ระหว่างการทำกิจกรรม (3 คน) และมีการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้ (3 คน)

2.3.3 การประเมิน ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครู อนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$) โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุด คือ การฝึกฝนทักษะ การสังเกตและบันทึกข้อมูลเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ โดยอิงกับพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย ($\mu = 4.54$) รองลงมา คือ การประเมินเด็กเป็นระยะ โดยนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ เด็กแต่ละกลุ่มอายุ ($\mu = 4.50$) และการพัฒนาระบบการประเมินให้มีประสิทธิภาพสำหรับการประเมินเด็ก 3 ช่วงอายุ อย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.46$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครู เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมและการทำกิจกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล (5 คน) อีกทั้งครูลงไปคลุกคลีและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ทั้งการปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันหรือการทำกิจกรรม (3 คน) และครูต้องมีความเข้าใจว่า การประเมินเด็กแต่ละบุคคลนั้นในแต่ละ เรื่องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เพื่ออะไร (2 คน) ตามลำดับ ในประเด็นการพัฒนาระบบการประเมินเพื่อให้ สามารถติดตามพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็กที่มีความแตกต่างกันในชั้นเรียน พบว่า ครูมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนกันระหว่างครูในห้องและครูที่นำกิจกรรม เพื่อรับทราบพัฒนาการและความสามารถในการเรียนรู้ ของเด็ก (6 คน) ครูเป็นผู้เฝ้าสังเกตติดตามเด็กแต่ละบุคคลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง (3 คน) และครูควรมีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินเด็กตามหลักของพัฒนาการแต่ละช่วงวัย (1 คน) นอกจากนี้ในประเด็นปัญหาการ ประเมินที่ในห้องเรียนคละอายุและวิธีการแก้ปัญหา พบว่า ครู กล่าวถึงปัญหาการประเมินว่า การดูแลเด็กบาง กลุ่มยังไม่ทั่วถึง ทำให้ครูไม่เห็นพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กในบางกิจกรรมด้วยตนเอง แต่ครูแก้ปัญหาด้วย การสอบถาม พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ กับครูที่ติดตามเด็กในกลุ่มนั้น (5 คน) อีกทั้งครูมีการประเมินการ ทำกิจกรรมของเด็กแต่ละกลุ่มที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน แก้ปัญหาด้วยการสลับกลุ่มเด็ก (3 คน) และครูกิจกรรม พิเศษ ไม่พบปัญหาการประเมิน เนื่องจากในกิจกรรมพิเศษนั้นมีการจัดกิจกรรมให้กับเด็กในโรงเรียนทุกคน (2 คน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาล ในโรงเรียน น้ำจืดตื้นน้ำใจ พบว่า ครูอนุบาลมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) เนื่องมาจากครูมีประสบการณ์ใน การสอนระดับชั้นอนุบาลมากกว่า 10 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 50.00 อีกทั้งครูมีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุระดับอนุบาลถึงร้อยละ 69.23 และจำนวนเด็กที่อยู่ในความ ดูแลของครูในชั้นเรียนคละอายุมีจำนวนที่เหมาะสม ร้อยละ 30.77 ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติด้านการเตรียมการอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ครูมีคะแนนการปฏิบัติด้านการวางแผนมากที่สุด สอดคล้องกับข้อมูลเชิงลึกจาก ครู ที่กล่าวว่า “ครูต้องมาคุยกันว่า จะวางแผนเตรียมการอย่างไร จะสอนแบบไหน จะจัดกิจกรรมในรูปแบบใด ในการวางแผนเตรียมการหลัก ครูประจำชั้นของแต่ละห้องจะต้องมาช่วยกันคิด ช่วยกันออกแบบว่ากิจกรรม

แบบนี้เหมาะจะจัดให้เด็กกลุ่มไหน การปรับแผนกิจกรรมใหม่ต้องดูว่าสอดคล้องกับเป้าหมายที่ทางโรงเรียนตั้งใจไว้ไหม จนนำไปสู่ความสมบูรณ์และเหมาะสมของการจัดกิจกรรมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้” ซึ่งสอดคล้องกับ สุพล วังสินธ์ (2536) กล่าวว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นกุญแจดอกสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการวางแผนที่ดีจะช่วยให้ครูมีรูปแบบการสอนล่วงหน้าและมีความมั่นใจในการสอน อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนที่จะให้เด็กได้ทำกิจกรรมนั้น และ สุวิทย์ มูลคำ (2549) ที่ได้กล่าวว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้ควรยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ทั้งนี้เพราะเวลาที่ครูปฏิบัติการสอนจริงอาจมีเหตุปัจจัยที่ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ครูจึงควรมีความยืดหยุ่นในการวางแผนและสามารถปรับเปลี่ยนแผนกิจกรรมนั้นได้ตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยยังพบว่า ครูมีคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การกำหนดเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมแตกต่างกันตามระดับความสามารถของเด็ก และการยืดหยุ่นเวลาตามความสามารถและความต้องการของเด็กเพื่อให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งทั้งสองรายการนี้อยู่ในประเด็นย่อยเรื่องการวางแผนและการจัดตารางกิจกรรม แสดงให้เห็นว่า ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ ครูจะต้องมีทักษะในด้านการคิดวางแผนและจัดตารางกิจกรรมเช่นกัน เนื่องจากครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ว่าเหมาะกับเด็กทุกระดับอายุหรือไม่และหากระหว่างที่ทำกิจกรรมพบเจอปัญหาหรืออุปสรรค ครูจะชวนกันพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเสนอวิธีการที่จะช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เอกรินทร์ สัมหาศาล (2545) ที่กล่าวว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่า ขอบข่ายเนื้อหากิจกรรมครอบคลุมกับระดับการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และสามารถทำการประเมินผล ทำให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

2. ด้านการจัดการชั้นเรียน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติด้านการจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ครูมีคะแนนการปฏิบัติด้านการจัดการชั้นเรียนทางสังคมมากที่สุด สอดคล้องกับข้อมูลเชิงลึกจากครู ที่กล่าวว่า “ครูจัดห้องเรียนเปรียบเสมือนเป็นบ้าน 1 มีมุมต่าง ๆ ที่เด็ก ๆ รู้สึกถึงการใช้ชีวิตแบบครอบครัวให้เด็ก ๆ เล่นร่วมกัน ในแต่ละมุมมีสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย ในห้องเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูเปิดโอกาสให้แก่เด็กในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ และพร้อมสนับสนุนการเรียนรู้” ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551) ที่ได้กล่าวว่า มีการใช้เทคนิคในการเรียนรู้มากมายหลายรูปแบบ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดต่างก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระของกิจกรรมที่จะศึกษามากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกัน การช่วยเหลือกัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างในกลุ่มและระหว่างกลุ่มด้วยวิธีการเสริมแรงบวกให้แก่เด็กเป็นประการสำคัญ และ กิตยวดี บุญเชื้อ (2557) ที่ได้กล่าวว่า ครูเป็นผู้เปิดโอกาสและสร้างอิสระในการเรียนรู้ให้แก่เด็กด้วยการจัดบรรยากาศ สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อสนับสนุนประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กได้ค้นพบ รู้จักหาคำตอบจากข้อสงสัย เปิดโอกาสให้หาคำตอบหรือคิดวิธีแก้ปัญหา โดยครูเพียงช่วยสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยยังพบว่า ครูมีคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การใช้วิธีการเสริมแรงบวก เพื่อให้เด็กสนใจอยากเรียนรู้และมีส่วนร่วมกับกิจกรรม เช่น เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุ้ยแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังเรียนรู้และชื่นชมในสิ่งที่เด็กนำเสนอ และการสร้างบรรยากาศทางบวกให้เด็กแต่ละกลุ่มอายุรู้สึกไว้วางใจกัน เกิดการช่วยเหลือกันและกันในชั้นเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ ครูจะต้องมีทักษะในด้านการจัดการชั้นเรียนทางสังคม เช่นกัน เนื่องจากการพูดหรือการกระทำที่เสริมแรงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมของครู จะช่วยสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่เด็กทั้งรายบุคคลและทุกกลุ่มอายุ อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นกับการทำกิจกรรมนั้นและมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติวดี บุญเชื้อ (2557) ที่กล่าวว่า ครูเป็นผู้เปิดโอกาสให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในงานของตน เด็กทุกคนต้องการได้รับคำชมเชยจากผลงาน เพราะเป็นการให้กำลังใจที่ดีที่สุด การที่เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ จนสำเร็จไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือการเล่น

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ครูมีคะแนนการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างกันแต่ละระดับอายุมากที่สุด สอดคล้องกับข้อมูลเชิงลึกจากครู ที่กล่าวว่า “ครูต้องลงรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น เพราะจะต้องเป็นการปฏิบัติที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในห้องเรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละระดับอายุ รวมทั้งมีความหลากหลายในการนำเสนอกิจกรรมที่ทำในรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกกับกิจกรรมนั้น” ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบคละอายุที่มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ที่สนองตอบความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มย่อย และตอบสนองความแตกต่างของเด็กแต่ละระดับอายุ ต่างระดับพัฒนาการ และจากงานวิจัยของ Hoffman (2002) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน ตรงกับหลักการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งระบุว่าผู้เรียนรู้ได้ดีที่สุดภายใต้สถานการณ์ เช่น เรื่องที่เด็กสนใจมีความหมายต่อเขา เรื่องที่ท้าทายความสามารถ กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ และเรื่องที่เรียนเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก เป็นต้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยยังพบว่า ครูมีคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การปรับความยากง่ายของกิจกรรมเพื่อให้เด็กแต่ละกลุ่มอายุและแต่ละกลุ่มความสามารถให้เกิดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จกับกิจกรรม การจัดกิจกรรมให้มีความยากง่ายตามกลุ่มอายุของเด็กในชั้นเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ เช่น เด็กเรียนรู้ในเรื่องเดียวกัน แต่มีลำดับขั้นตอนหรือรายละเอียดในการทำกิจกรรมที่แตกต่างกัน ทั้งสามรายการนี้อยู่ในประเด็นย่อยเรื่องการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างกันแต่ละระดับอายุ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ ครูจะต้องมีทักษะในด้านการจัดกิจกรรมที่ยืดหยุ่นกับความแตกต่างของเด็กในแต่ละกลุ่มอายุและการปรับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กเช่นกัน ครู

ยังมีความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง เพียงแค่ครูจัดเตรียมกิจกรรมให้และเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตัวเองตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ด้วยเหตุที่ว่า เด็กทุกคนไม่จำเป็นจะต้องเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการเดียวกัน ครูเพียงแค่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองเรียนรู้ด้วยตนเอง และครูเฝ้าสังเกตถึงวิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มอายุ ซึ่งสอดคล้องกับ National Association for the Education of Young Children (2009) ที่กล่าวว่า การสอนของครูต้องมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงบทบาทในการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก เช่น ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้เด็กทั้งรายบุคคล ระดับกลุ่มอายุและให้การสนับสนุนพัฒนาการเด็กตามวัย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูต้องมีประสิทธิภาพเพื่อให้เด็กได้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญ ครูควรมีความยืดหยุ่นในการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่เด็กเพื่อให้เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาระดับทักษะของตนเองพร้อมสังเกตความหลากหลายในการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อนำมาปรับปรุงสื่อการสอนและกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล และครูต้องเข้าใจวิธีการและเวลาที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ตามบริบทที่เหมาะสม คิดอย่างรอบคอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กแต่ละระดับอายุเพราะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การช่วยให้เด็กบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ควรมีการจัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ มีการจัดประชุมครูเพื่อวางแผนร่วมกันในการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ฝึกให้ครูได้มีทักษะการจัดตารางกิจกรรม การใช้เทคนิคในการจัดการชั้นเรียนกับเด็กทุกระดับอายุที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย รวมทั้งควรมีการสำรวจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มครู เพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในประเด็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุของครูอนุบาลกับในโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่หลากหลายจากบริบทที่มีความแตกต่างกัน รวมทั้งการศึกษาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุจากโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุที่เหมาะสมกับบริบทไทย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กิตติวดี บุญชื่อ. (2557). *บทบาทของครู*. Pecera Thailand.

<http://pecerathailand.org/assets/pdf/24.pdf>

ทศนา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพล วังสินธ์. (2536). การจัดทำแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 12(114), 5–9.

สุวิทย์ มูลคำ (2549). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ภาพพิมพ์.

เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. บุ๊คพอยท์.

ภาษาอังกฤษ

Hoffman, J. (2002). Flexible grouping strategies in the multiage classroom. *Theory into Practice*, 41(1), 47-52. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4101_8

Kyne, C. (2007). The preparation of teachers for multigrade teaching. *Teaching and Education*, 23(4), 501-514. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.12.003>

National Association for the Education of Young Children. (2009). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8*. <https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/PSDAP.pdf>

Smit, R., & Engeli, E. (2015). An empirical model of mixed-age teaching. *International Journal of Educational Research*, 74, 136-145. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2015.05.004>